

Gn 37,12-36

Co z něj jen vyroste?...

Takhle se ptají nejen rodiče při pohledu na své děti, takhle se ptá i vypravěč na začátku Josefova příběhu. Nekouká však přitom na syna Josefa. Kouká – na otce Jákoba: *Tohle je rodopis Jákobův*. Co z Jákoba vyroste? Když bible vypráví, čas od času upozorní: Co z toho vyroste? Koukejte, Bůh cosi začal: Začal si to s Abrahamem, pak pokračoval s Izákem, pak se pěkně nadřel s Jákobem – a co z toho teď bude? Jací budou dál "*příběhové Jákovovi*" (jak vtipně překládají kraličtí)?

Co z něj jen vyroste?

První odpověď zněla: milovaný syn. Josef. Mistr snů. Dnes promluvili jeho bratři – a rovnou z nich PROMLOUVÁ ZÁVIST do té doby tajená, ZLOBA A NEPOROZUMĚNÍ pro snění tohohle nedospělého dítěte, jejich bratra: *Hele Mistr snů*, svolávají se, jen ho uzří na obzoru, a jejich blesková porada končí společným usnesením: *zabijeme ho, vymlátíme mu duši z těla, schováme jeho mrtvolu... uvidíme, co bude z jeho snů...!*

Je to jedna ze scén, které se posluchačům bible vryjí natrvalo do paměti. Neboť tu proti sobě nestojí odvěcí nepřátelé, ale vrcholí tu zloba mezi těmi nejbližšími, zloba bratrská. Nezastřeně, ve veškeré nahotě se tu vykresluje, čeho jsme my lidé schopni. A jestli má někdo za to, že víra lakuje život narůžovo, tohle vyprávění ho rychle vyvede z míry.

Kde se to v nich bere?

Snad nebudeme příliš vedle, když tu scénu pochopíme nejdřív jako VAROVÁNÍ: Takhle končí žárlivost, tajená zášť a předsudky...

Když něco takového pustíš do svého srdce, když si neumíš přiznat předsudky vůči bližnímu, když nekrotíš svoje žárlivosti – když v sobě přiživuješ a rozdmýcháváš pocit křivdy, když nedokážeš myslet na nic jiného – stačí pak jen jiskra, která přeskočí, a ten sud prachu se vznítí. *Hle, mistr snů* – pronese s našťvanou jedovatostí jeden, a ostatní se okamžitě chytí: To je ono, pryč s ním, *vymlátíme mu duši z těla*, vybijeme si svou dlouho přiživovanou zášť, zbavíme se jednou provždy tohohle důvodu našeho špatného spaní...

Když se ptáme, kde kořený výbuchy nenávisti mezi jednotlivci i národy – kde mají svoje kořeny etnické či náboženské čistky – kde se to bere, že člověk pro člověka přestane být bratrem, a stane čímsi na způsob hmyzu, který lze bez známky lítosti zamáčknout – hledejme důvody někde tady, v dlouhodobě živených předsudcích, pocitech nepřejčnosti, ukřivděnosti a žárlivosti, která nepřeje, a přeroste dřív nebo později do zášti, který chce jen jediné, druhého bez milosti odstranit.

A proto si dávejme pozor – **nejdřív na sebe sama**, když v nás postavení a odlišnost, výlučnost či jednání druhých vyvolává závist nebo nesnášenlivé odmítání. Jak vidno, nábožensky založení lidé k tomu mohou mít blíž, než by

se zdálo. A když to kvetlo mezi syny Jákovými, proč by to nemohlo vykvétat vždycky znovu i mezi námi křesťany.

A zrovna tak si dávejme pozor na všechny, kdo s předsudky, nesnášenlivostí a pocity křivdy pracují: Na osoby, které nenávistné pocity ve společnosti vyvolávají – a směřují je pak na určité skupiny. V tzv. křesťanské civilizaci byli po staletí terčem židé, v posledních desetiletích Romové, příjemci sociálních dávek, lidé odjinud, muslimové, uprchlíci – a v poslední době i ti, kdo se lidí potřebných zastávají a hledají pro ně řešení.

Hledání „obětních beránků“, na něž může jakákoli společnost navěsit své vlastní frustrace, neúspěchy, mindry – je spolehlivý způsob, jak si (zejména v rozbouraných dobách) získat oblibu a zvětšit svůj vliv. Ať už jde o party spíše politické či spíše náboženské – ono se jim to navíc ve výsledku stejně počítá.

A tak se nepoddávejme hlasu, který našeptává, že se nám křivdí, a že řešení našich problémů je v tom, když se ten škodič odstraní. Pak je vždycky zaděláno na malér, kterým se jen znásobí nebo rovnou umocní míra bolesti, zoufalství a nelidskosti. Jako by jich v tomhle světě nebylo už tak dost.

Příznačné pro tohle vyprávění je, že bez obalu líčí děsivé konce závisti a nenávisti – ale zároveň celý ten **proces nevidí nijak osudově**. I když se kudla neotvírá jen v kapse, ale útočníci ji drží v ruce, nemusí to dopadnout tragicky. JEŠTĚ JE TU RUBEN. Tuší, jakou bolest by otci Josefova smrt přinesla, a to ho vede k plánu k Josefa zachránit. A i když jeho plán nevyšel, přece za tu chvíli stihly vychladnout ty nejmocnější hlavy. A i když se Josef nevrátí k otci, přece mu alespoň zůstane život viset na vlásku. I takhle může vypadat "pravé slovo v pravý čas"...

Mimochodem, že náboženství samo – není-li ustavičně korigováno milosrdenstvím – člověka k odpovědnosti za spolulidství nepřivádí, ilustrují přímo Josefovi bratři. Když doznělo jejich záštiplné "*Hele Mistr snů, vymlátíme mu duši z těla...!*", když mu strhli šaty a uvrhli ho do temné podzemní cisterny, "*usadili se, aby lámali chléb.*" Kousek od nich úpí v jámě bratr, kterého zradili a za chvíli prodají za 20 stříbrných, a oni si klidně sedí a lámou chléb. Svou nelidskost završují chvílí téměř svátostnou.

Toto tedy dnes vyrostlo z Jákoba – a proto nemůžeme pominout, jak to zasáhlo jeho samotného. Poslal Josefa zjistit, vládne-li mezi bratry pokoj – a jako odpověď dostává symbol totální roztržky a zhouby, zkrvavený šat milovaného syna. „*Podívej, není-li to snad...*“ s falešnou ohleduplností předkládají synové Josefův parádní šat, smáčený krví kozlíka. „*Rozsápán byl Josef, je mrtev, sestoupím za ním do pekel...*“, lamentuje nad milovaným vyvoleným otec Jákob. A i když Josefův šat, odznak jeho postavení, nerozsápala divá zvěř, nýbrž nenávist jeho bratří, přece to Jákob ve svém hořkém pláči říká přesně:

Josef sestoupil do pekel, do říše mrtvých. Josefův závěrečný sešup do Egypta NENÍ vůbec žádná VÝHRA, přesně naopak, octnout se v Egyptě, to pro příslušníka vyvoleného lidu znamená POHŘBENÍ ZA ŽIVA, octnout se v největší myslitelné tísní, ve svěráku, kde příslušník lidu víry bude vždy znova otrokem.

Sám Josef – sestupující do Egypta jako otrok

jakoby dnes jen završil roli, kterou dnes hrál: roli pasivního objektu, který jde cestou narýsovanou jinými. Na cestu za bratry ho vyslal otcův příkaz – radu, kde bratry najde, mu dal neznámý pocestný – pak se stal obětí intriky a nenávisti – a nakonec ho jako balík expedují spolu s ostatním zbožím do Egypta. Ale vedle něj zůstává na konci příběhu ještě jeden obrovský balík – balík vin, rozbitých vztahů, dokonaných činů nenávisti. Může s tímhle balíkem vin a zoufalství a neperspektivnosti někdo něco udělat? Rozmotat navršenou nelidskost i zoufalství a bezvýchodnost?

Příběh věří, že ano.

Až budeme Josefa sledovat, jak sestupuje do egyptských pekel, a pak nečekaně vystoupí na pravici samotného vládce, bude strašně důležité, zda se bude mstít, vytahovat nečekaným úspěchem – anebo zda **tenhle balík** viny a zoufalství, tíži provinění svých bratrů, **vezme na sebe**. Zda na sebe vezme jeho tíhu i odpovědnost za jeho rozmotání. Jen tak se totiž s tím balíkem nakupených vin dá něco smysluplného udělat. Amen.

Gn 37,12-36 Sal 8.9.2019

Píseň 251,1

In: Není žádného tobě podobného mezi bohy, Pane, a není takových skutků, jako jsou tvoji. Neboť ty jsi veliký a činíš podivuhodné věci, jen ty sám jsi náš Bůh. I budu tě oslavovati, Pane, Bože můj, z celého srdce svého, a ctíti jméno tvé navěky. AMEN (Ž 86,8.11.12)

Píseň 86,1.6-9

Modlitba

Náš Pane, o tvou blízkost stojíme. O blízkost záchrany pro každého, o blízkost zastání pro ponižované, o blízkost spravedlnosti pro ukřivdělé, o blízkost útěchy pro zarmoucené. Vždyť tolik násilnictví, zášti, zastrasování a nelítostnosti naplňuje tenhle svět a ničí život. A, my už jsme se naučili říkat, že se s tím vším nedá nic dělat. Ano, i takto nakonec stojíme před tebou, jako ti, kdo vzdávají zápas o solidaritu, pravdu, lidskost. Proto vyhlížíme tvou blízkost: blízkost slova, které vnese jasno, když se přizpůsobujeme nelidskosti. Blízkost slova, které otevře oči pro dary spásy. Blízkost pozdvihující. Smiluj se nad námi, i celým tímto světem. AMEN

1. čtení Mt 5,21-26

Píseň 688

kázání

Píseň 643

Ohlášení

Přímluvy

Modleme se k Bohu, našemu Otci, který nás skrze Ježíše Krista spojuje do společenství, kde mizí zlost, nenávist a síla predsudků. Prosíme za naši církev a tento sbor, aby nikdo z nás nepropadal predsudkům ani strachu. Ať jsme vysvobozeni od lhostejnosti a nezájmu o druhé, ať nejsme leniví hledat odpověď na problémy našich dnů. Prosíme za všechny křesťany, aby byli připraveni k důslednému křesťanskému životu, k lásce, která nasadí vlastní kůži, i k sebekritickému vyznání a pokání. Prosíme za všechny, kdo se stali obětí rasové nenávisti, zlovůle a šikanování. Prosíme za ty, kdo se proti tomuto bezpráví stavějí, kdo manifestují, upozorňují na křivdy, stojí při postižených, usilují o milosrdnější ovzduší ve společnosti. Prosíme za soudce, policii, zákonodárce. Prosíme i za naše nemocné, ať nezůstávají bez útěchy a smějí nalézat ve svém utrpení naději, která překračuje i hranice smrti. Lidi a problémy, osobně nám ležící na srdci, předkládáme teď v tiché modlitbě: "....."

Pane smiluj se, pro JKa, ktý s tebou a DS kraluje navěky. AMEN

Poslání 1J 4,16.19-21

Požehnání Ř 15,13.33

Bůh naděje nechť vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého. Bůh pokoje buď se všemi vámi. Amen.

Píseň 568